

Černá Řezná v Bavorsku

text a foto: Jaromír Partigo Loskot

Náš zpěv se odrážel od tmavého jedloví. Jasná voda šuměla, jiný šumot zde nebyl. Byli jsme oba žoldnéři řeky a jeli jsme na štíhlých kajacích do světa, který nám patřil a k němuž jsme se jinak nemohli vůbec přiblížit. I když jsme si to všechno jen namlouvali, byli jsme přece šťastni.

Voda, kajak, stan – Herbert Rittlinger (Orbis Praha, 1944)

Uvedenými slovy vyjádřil německý vodák Herbert Rittlinger pocity, když před více než sedmdesáti lety s přítelkyní Avekle zahájili výpravu po řece Černá Řezná (Schwarzer Regen) v Bavorském lese. Ještě dnes lze po antikvariátech sehnat jeho knihy „Sjížděl jsem dravé řeky“ nebo „Voda, kajak, stan“. Obě vyšly i u nás za Protektorátu, kdy se podruhé světově válčilo a Herbert působil jako špion německé tajné služby Abwehr v turecké rezidentuře. Válka vyvolaná národně-socialistickým šílenstvím německého národa přerušila Herbertův kajakářský rozlet.

Na začátku druhé výpravy na řeku jsme s kamarádkou netušili, že o víkendu budou pokračovat přívaly vod. Naopak jsme uvěřili příslibům předpovědi, že bude již o něco lépe a tvrdošjně jsme se oné zprávy jako zbožného přání drželi. Na Černé Řezné jsme již byli a zažili jsme stejnou vodu jako popisoval kdysi Herbert. Ale byl to pouze jeden den, kdy jsme pádlovali z Regenu do Teisnachu. Teď jsme chtěli dál a to až do Viechtachu. I s nepříjemnostmi možného dlouhého přenášení kolem těch několika málo jezů, které na pětatřiceti kilometrovém úseku jsou.

Oproti předloze jsem udělal širší záběr. Herbert tenkrát chtěl zdůraznit především akt bířmování a příhodu s ním spojenou. Mne naopak zaujaly změny v průběhu času více než sedmdesáti let. (červen 2009)

Jestliže tenkrát Herbert s Avekle přicestovali vlakem, učinili jsme totéž. Stejně jsme měli i okolečkovaný vak s plavidlem. Nejprve jsme však zamířili do centra Regenu k výraznému kostelu. Když u něj byli naši uvedení předchůdci a své nákupy prostřídávali prohlížením městečka, konzumací bavorského piva a žitné pálenky, probíhal náboženský obřad bířmování. Malé bířmovanky v

doprovodu kmoter se tak staly popředím fotografie právě místního kostela. I já zatoužil udělat obdobnou fotografii pro srovnání. Pak jsme se podél vody a přes lávku přesunuli na levý břeh, kde u místních jatek začíná cyklostezka. Vyplavené větve a tráva až za asfaltový pruh svědčily, že zde již bylo trochu hůře. Tedy o něco více vody než při vydatném jarním tání sněhů na horských svazích u společné státní hranice. Díky vyššímu stavu tedy nezůstaly plovací vesty uvnitř lodních pytlů.

První jez po kilometru plavby se za normálních podmínek obnáší vpravo. Další jez se bude konat až po dvaceti kilometrech.
(květen 2009)

První jez po kilometru plavby se za normálních podmínek obnáší vpravo. Tentokrát šel okolo pouze můj háček a já se spustil po spádové desce zcela vpravo. Těsně jsem minul kamenný zub a zavěsil se do vracáku. Další jez se bude konat až po dvaceti kilometrech, což je věc u nás doma nevídaná.

Zde nahoře nebyla ještě regulována. Zapomnělo se na to nebo se to nevyplatilo. V každém případě jsme byli vděční inženýrům, kteří snad na to zapomněli. Byla to ještě správná řeka a boj, který nám vnucovala, nedal na sebe dlouho čekat.

Voda, kajak, stan – Herbert Rittlinger (Orbis Praha, 1944)

Pod městečkem Regen následuje třicet kilometrů dlouhé „osamělé“ údolí. Řeka čile proudí v kamenitém řečišti. Jedná se o obtížnost WW I – II+ a tomu by mělo odpovídat i vybavení.
(květen 2009)

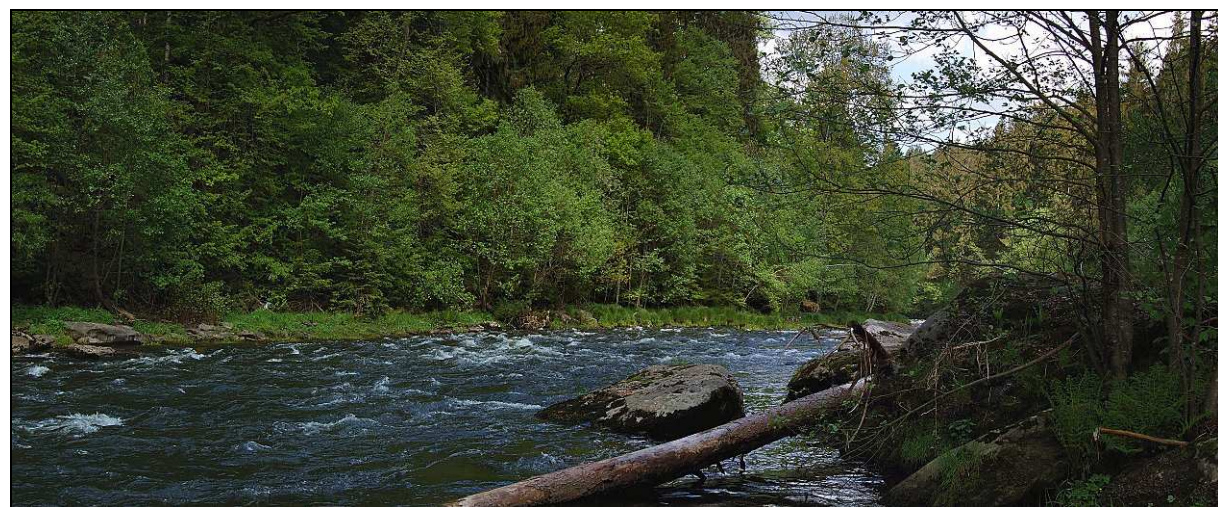
Herbert s Avekle vypluli až v pět hodin odpoledne a v údolí mezi Regenem a Teisnachem se nejen utábořili, ale i užili volného dne s lenošením. Nám po poledni znenadání již tak zamračená obloha ještě více ztemněla a začalo pršet. Hustě pršet. A po ruce nebylo žádné příhodné místo k pohodovému přistání. Připádlovali jsme k zarostlému břehu a mně při snaze urychleně vystoupit podklouzla noha. Rázem jsem stál po kolena ve vodě. Pak jsme se probili kapradím pod převislé větve velkého smrku, kde jen trochu kapalo, zatímco okolo padaly provazce vody. Když déšť polevil, z pytle putovaly ven gore-texové bundy. Měli jsme za sebou skoro dvě třetiny cesty do Teisnachu, ale před sebou peřeje v Medvědí díře. Začátkem května jsme tam propádlovali za slunečného počasí a čisté vody. Ano, cákala voda, ale před námi projela i trojice Němců na pevné otevřené kanoi. Jak to bude vypadat dnes za vyššího stavu vody? Rozhodně je jí o třicet až padesát centimetrů více.

..... *Klidné minuty přestaly skutečně hned po startu: oba kajaky vlítly do prvního přívalu a nadlouho je řeka prostě už nepustila. Vyrazily mezi pěnu, víry a skály, a sotva jedna peřej jen poněkud skončila, hned začala druhá. Toto osamělé pralesní údolí Černé Řezné se projevilo také ve sportovním ohledu jako pravý vodácký ráj. .... Čas od času jsem zavýskl na statečnou ženu vzadu. Zavýskla trochu stísněně v odpověď a odhodlaně nechala svého Nanuka vrazit nos do nejbližšího víru. Byla to vzrušující hra. Být tak vržen šikmo na skálu, mohl být připraven nejkrásnější salát z drobného dříví. ....*

Voda, kajak, stan – Herbert Rittlinger (Orbis Praha, 1944)

„Ať byl ráj sebekrásnější, jistě se podobal tomuto údolí“ napsal H. Rittlinger u jedné ze svých fotografií.
(obě foto: květen 2009)

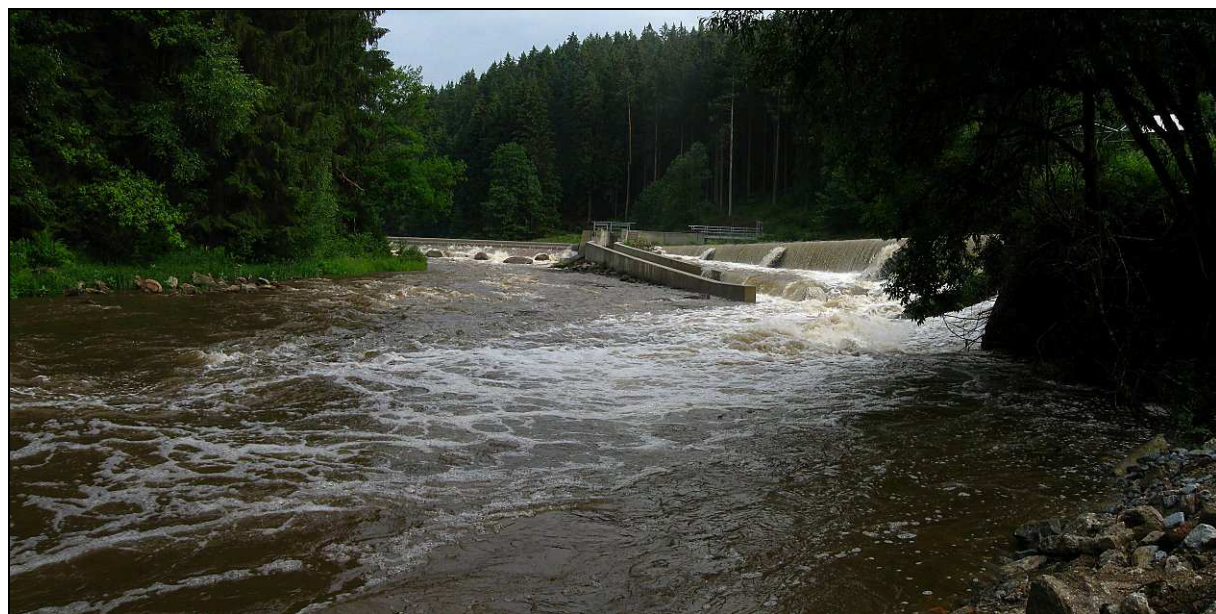

Nás dřevěný salát z rozbitého skládacího kajaku nečekal, neboť jsme pádlovali na nafukovací kánoi Pálava. Ta má ovšem nevýhodu v častých zastávkách kvůli vylévání vody nabrané ve vlnách. Zastavili jsme ještě jednou, neboť nás zaujaly jakési lodě na písčitém břehu. Jednalo se o plastové duté kajaky „sit on top“, které kdosi ponechal na nouzovém vysedacím místě „Schmalzgrub“ nad pověstnou „Medvědí dírou“. Zatím, co jsem si pořizoval fotku, začalo opět pršet. A déšť sílil, neboť se bouře vracela. Nejméně hodinu jsme tak postávali pod stromy a zase čekali. Pak jsme projeli vše na jeden zátah a jedno vylití, jen abychom už to měli za sebou, neboť před Teisnachem čeká ještě jez a dlouhé přenášení podle náhonu do papírny.

Jednalo se o plastové duté kajaky „sit on top“. A zatím, co jsem pořizoval fotografii, začalo opět pršet. (červen 2009)

Naši dávní předchůdci - Herbert a Avekle tam tenkrát našli nejen hromady dřeva čekajícího na zpracování, ale také koleje místní dráhy. V továrně si vypůjčili nákladní vozík a s ním vyřešili jinak to otravné dlouhé přenášení. Dokonce mohli projet celou papírnu a po kolejích i do další pobočky až pod obcí. Dnes tu nejsou nejen hromady dřeva, ale ani koleje. Každý si musí podél náhonu přenést lodě i vybavení sám. A není to cesta krátká. Končí náhle u plotu továrny a jen úzká pěšina směřuje dolů ke břehu. Pod samotným jezem bývá voda jen zřídka a běžně z koryta kouká množství velkých kamenů. My jsme ale byli nyní na řece se zvýšeným vodním stavem. A pod jezem byla voda, dokonce přetékala částečně zpět i z náhonu. Tak jsme přenesli Pálavu po kovové lávce přes náhon a poté snesli

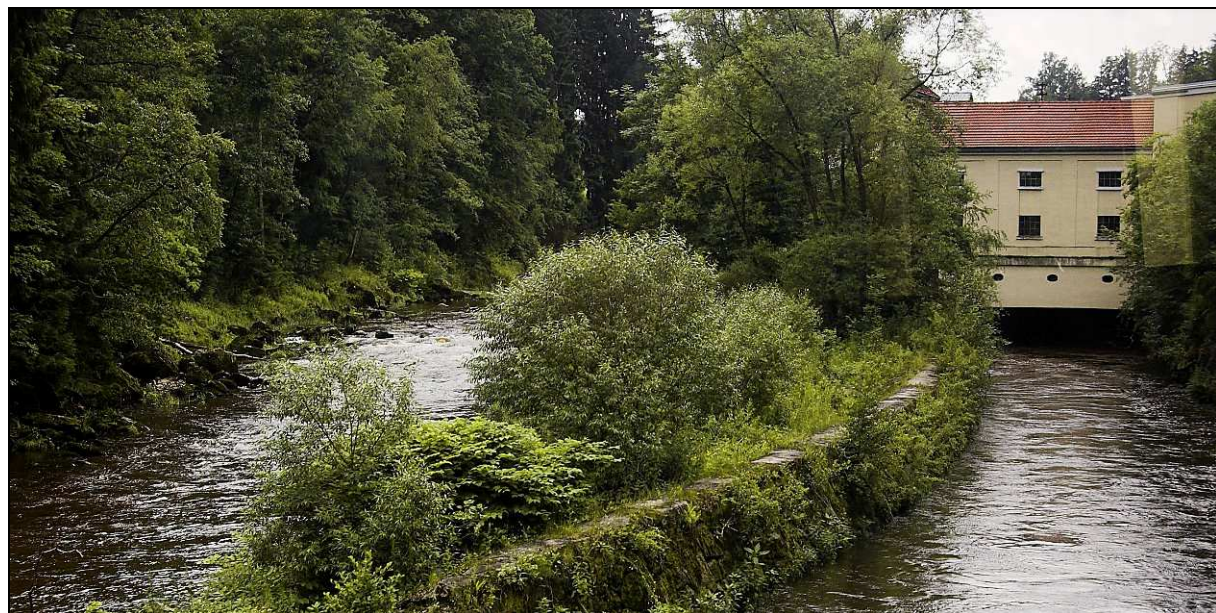
Pod samotným jezem bývá voda jen zřídka a běžně z koryta kouká množství velkých kamenů. (červen 2009)

i vybavení. Zatím, co partnerka šla po břehu, pustil jsem se do sólové jízdy. Ale nějak jsem si popletl útržky vzpomínek na popis ve starém vodáckém průvodci, který zůstal doma. Omylem jsem čekal na WW II, ale za zatáčkou jsem vyvalil oči. Pode mnou se řeka zúžila a sklonila ještě více. A na vlnách se mi nedařilo rozjet gumové plavidlo. Nezbyvalo než bojovat o udržení přídě stále po proudu a strpět přelévání vody přes boky. Byl jsem v regulérní trojkové vodě. Jen co mne peřej vyplivla, chytil jsem se v pravém vracáku a zastavil na vylití lodě. Pak jsem musel přejet k protějšímu břehu, kde již náhon vstoupil do uzavřené oplocené fabriky. Ze široké cesty k vodě sestupuje strmá pěšina a tou přicházela má vodácká partnerka. Chrlil jsem ze sebe vzrušené řeči, neboť jsem prožil mnou neočekávaný zážitek. Pak jsme projeli těch několik set metrů k silničnímu mostu v městečku Teisnach.

Takto vypadá běžně řečiště pod jezem, který nabírá vodu pro papírnu v Teisnachu. Toto je snímek ze začátku května 2009 z místa, kde se již na vodu opět nasedá. Koncem června, kdy ve střední Evropě převládaly přívalové deště, jsem si tento úsek propádlouval. (květen 2009)

Pokud vystoupíte z vody vlevo ihned za mostem, jste nejen u velké parkovací plochy, ale za silnicí uvidíte i supermarket, který je v sobotu otevřený. Do něj jsem nepochodoval v čvachtajících botách, jen abych nakoupil několik lahví balené pitné vody pro zatáboření v lesích. Zato Herbert a Avekle tenkrát ponechali své skládací kajaky v dolním papírenském závodě a vrátili se pěšky do obce, aby si našli nocleh v hostinci.

Bohužel okno u místa, kde jsem právě ve vlaku seděl, nešlo stáhnout. Proto ty odrazy ve fotografii. (červen 2009)

Rozhodli jsme se, že oba singly pustíme po této straně řeky dolů po deset metrů vysoké kolmé skalní stěně. Na úpatí této stěny vyrážela voda – z budovy s turbinou – zuřivou rychlostí do závodního kanálu širokého tři až čtyři metry a na jednom místě byla skalní plošina, která v nouzi mohla být místem startu.

Statečná kajakářka klela, když se měla spustit dolů po příkré stěně.

Voda, kajak, stan – Herbert Rittlinger (Orbis Praha, 1944)

Popisovaný druhý areál papírny také ještě dnes stojí na svém místě. Přenášení není dlouhé, pouhých padesát metrů po pravém břehu. Ovšem po straně vydupané stezky je v zemi jakýsi orámovaný otvor. Možná je to past na noční tuláky.

V pozdním odpoledni s dešťovými přeháňkami se každý těší na čas, kdy se bude moci převléknout do suchého, postavit stan a povečeřet.
(červen 2009)

Se vzdáleností od jezu se náhle nad hladinou zvedal opar a stále více houstnul. Projeli jsme peřejí, ale orientace na větší vzdálenost byla nemožná. I oba břehy byly jako zamlžené a my mohli pouze doufat, že najdeme pěkné místo k táboření. Ale i kdyby bylo, zahlédneme ho možná až při míjení. Nakonec jsem usoudil, že pravý břeh je dostatečně plochý, aby se na něm dalo hledat přímo. Sice jsme byli v lese, ale kvůli zatažené obloze to bylo úplně jedno, na které straně bude vycházet slunce. Prostě Herbertova romantika postaveného stanu a večerního koupání se nám tentokrát vyhnula.

Ráno nás vzbudily hlasy. Nedaleko probíhá značená turistická stezka a po ní se snažili projet dva Němci na horských kolech. Pokud to ovšem nebyly nadpřirozené bytosti, neboť bylo teprve půl sedmé. Pro nás to byl popud ke vstávání. Byla sice neděle a my jsme věděli, kde se podle mapy nacházíme, ale netušili jsme, co nás cestou do Viechtachu ještě potká. Chtěli jsme po druhé hodině odpolední stihnout místní vandrovní vláček, jehož trať se od Teisnachu táhne podél levého břehu řeky. Jezdí po ní motorový vlak z padesátých let. V Německu z toho udělali raritu pro výletníky, u nás doma v mírně zmodernizované podobě se stále jedná o realitu. Vláček si to šine krajinou jako naše místní lokálky. Ovšem v Německu se za jízdy cestujícím nabízí štamprličky šnapsu.

Projeli jsme táhlou levou zatáčkou a za chvíli se řeka zastavila nadržena vysokou hrází. Již několik stovek metrů předem jsme byli cedulí upozorněni, že se máme držet „links“ neboli vlevo. Jsou tu k vystoupení dokonce schody a nad nimi posečená tráva vlakové zastávky. O přenášení na krátkou vzdálenost si můžeme nechat jen zdát. Musí se přejít přes silniční most a pak po pravém břehu až pod další jez. V šikmé navigaci jsou opět schody. Dole jsem si ale musel naše plavidlo přivázat k jedinému keři, neboť vyšší kalná voda v hloubce skrývala betonový chodník. Slíbil jsem kamarádce, že „větší nesnáze jsou již za námi, neboť podle matných vzpomínek na popis se má na řece již snižovat obtížnost“ a místo zakleknutí pro větší stabilitu jsem si pohodlně sedl. S prvními vlnkami jsem přece jen změnil pozici. Najednou vlny a váleček ..... a již nás zalávala voda Gumpenriedské peřeje. Poté jsem pocítil, jak voda prolíná kolem neoprenových nákotníků starých vodáckých kalhot. Takže jsem na tom byl stejně jako včera v krat'asech. Ovšem obloha slibovala konečně slunce. Nezbyvalo než se smíchem vylít loď.

A bylo to již poslední vylévání vody tohoto víkendu. Les pomalu přestává sahat až k řece. V poledne jsme pak byli u vyseďacího místa v levém rameni u ostrova v městečku Viechach.

Vzhledem k délce přenášení nad Teisnachem a u elektrárny Gumpenried se pro pevné kanoje doporučují skládací kolečka.
(červen 2009)

Poznámky:

- Uvedené citace jsou z českého II. vydání „Voda, kajak, stan“ nakladatelství Orbis Praha v srpnu 1944. Jedná se o překlad z německého originálu „Das baldverlorene Paradies“ vydaného v roce 1943.
- Za jarního tání a po vydatných deštích se na pevných lodích sjíždí úsek od Bavorské Rudy k železničnímu mostu přes Regen. Přímo pod ním se nachází nádherná kaskádička. Za mostem po levé ruce je pak příhodné parkoviště pro ukončení plavby.